

Sygn. akt SNO 44/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 sierpnia 2015 r.

Sąd Najwyższy - Sąd Dyscyplinarny w składzie:

SSN Krzysztof Cesarz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Henryk Pietrkowski

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

Protokolant Katarzyna Wojnicka

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Okręgowego [...]

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 sierpnia 2015 r.,

sprawy L. C.

sędziego Sądu Rejonowego

w związku z odwołaniem obrońcy

od wyroku Sądu Apelacyjnego - Sądu Dyscyplinarnego

z dnia 6 lutego 2015 r.

1) zmienia zaskarżony wyrok jedynie w ten sposób, że w opisie czynu z pkt 5 datę „25.10.2012 r.” zastępuje datą „15.01.2013 r.”;

2) utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;

3) określa, że koszty postępowania odwoławczego ponosi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

L. C. – sędzia Sądu Rejonowego w [...], została obwiniona o to, że:

1. w okresie od 14 listopada 2013 r. do 13 stycznia 2014 r. doprowadziła do przewlekłości postępowania w sprawie o sygn. akt ... 266/13 w ten sposób, nie rozpoznała przedłożonego jej w dniu 14 listopada 2013 r. wniosku sędziego wyłączenie w trybie art. 41 § 1 k.p.k., to jest o przewinienie służbowe z art. 107 § 1 u.s.p.,
2. w okresie od 31 października 2012 r. do 13 stycznia 2014 r. doprowadziła do przewlekłości postępowania w przydzielonej do jej decernatu sprawie o sygn. akt ...16/13 w ten sposób, że zarządzenie o wyznaczeniu terminu rozprawy wydała po blisko dwóch miesiącach od przedłożenia jej akt sprawy (trzech miesiącach od wpłynięcia sprawy), bezzasadnie odraczała terminy rozpraw celem procedowania w przedmiocie ewentualnego wniosku strony o wyłączenie sędziego, a od 10 grudnia 2013 r. nie podjęła jakichkolwiek czynności w sprawie zagrożonej rychłym przedawnieniem, to jest o przewinienie służbowe z art. 107 § 1 u.s.p.,
3. w okresie od 11 kwietnia 2013 r. do 13 stycznia 2014 roku, jako referent w sprawie o sygn. akt ... 10/13 podejmowała czynności z rażąco zwłoką, a od dnia 25 października 2013 r. nie podejmowała ich wcale, a co skutkowało stwierdzeniem przez Sąd Okręgowy w dniu 8 maja 2014 r. (sygn. akt ... 14/14) przewlekłości postępowania i zasądzeniem na rzecz skarżącego od Skarbu Państwa kwoty 2.000 złotych, to jest o przewinienie służbowe z art. 107 § 1 u.s.p.,
4. w okresie od 23 sierpnia 2012 r. do 13 stycznia 2014 r. doprowadziła do przewlekłości postępowania w przydzielonej do jej referatu sprawie o sygn. akt ... 36/13 w ten sposób, że pierwszy termin rozprawy wyznaczyła po ponad siedmiu miesiącach od wpłynięcia sprawy, a od dnia 10 września 2013 r., kiedy to wydano postanowienie o wznowieniu przewodu sądowego, nie podjęła jakichkolwiek czynności w sprawie, to jest o przewinienie służbowe z art. 107 § 1 u.s.p.,
5. w okresie od 25 października 2012 r. do 13 stycznia 2014 r., doprowadziła do przewlekłości postępowania w przydzielonej do jej referatu sprawie o sygn. akt ... 13/13 w ten sposób, że po rozprawie w dniu 25 października 2012 r. nie podjęła żadnych czynności zmierzających do zakończenia postępowania, to jest o przewinienie służbowe z art. 107 u.s.p.

Sąd Apelacyjny – Sad Dyscyplinarny wyrokiem z dnia 6 lutego 2015 r., uznał obwinioną za winną zarzuconych jej czynów z tą zmianą że każdy z nich miał

miejsce w Sądzie Rejonowym w [...] i został popełniony do dnia 20 grudnia 2013 r., że niepodejmowanie czynności w sprawie opisanej wyżej w punkcie 3 miało miejsce od dnia 15 października 2013 r. oraz, że datą początkową czynu opisanego wyżej w punkcie 4 jest dzień 30 lipca 2012 r., to jest popełnienia w ramach ciągu 5 przewinień służbowych określonych w art. 107 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych i za ciąg tych przewinień, na podstawie art. 109 § 1 pkt 1 wskazanej wyżej ustawy wymierzył jej karę upomnienia.

Odwołanie od tego wyroku złożył obrońca obwinionej, zarzucając:

„1. na podstawie art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - wewnętrzną sprzeczność w treści wydanego wyroku oraz sprzeczność pomiędzy treścią wydanego wyroku, a jego pisemnymi motywami - uniemożliwiającą ustalenie zakresu czasowego czynów, co do których przypisano obwinionej sprawstwo,
2. na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę rozstrzygnięcia dotyczące:

- czasookresów, w których należało przypisać obwinionej popełnienie poszczególnych przewinień dyscyplinarnych,
- rzekomego zwlekania z wyznaczaniem poszczególnych spraw na pierwsze terminy,
- rzekomego przetrzymywania akt z wydanymi zarządzeniami o wyznaczeniu kolejnych terminów rozpraw albo w celu wydania postanowień dowodowych,

3. naruszenie przepisu art. 109 § 5 u.s.p. poprzez niezasadne uznanie, iż czyny opisane w pkt 3 i 4 zarzutu nie stanowią przypadków mniejszej wagi i w konsekwencji nie skorzystanie z uprawnienia do odstąpienia od wymierzenia za te przewinienia kary dyscyplinarnej,

4. na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - naruszenie przepisów procesowych, mające wpływ na treść zapadłego w sprawie rozstrzygnięcie, poprzez rażące naruszenie art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. i art. 6 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - poprzez niezasadne oddalenie wszystkich wniosków dowodowych zgłoszonych przez obrońcę w piśmie z dnia 19.01.2015 roku i naruszenie w ten sposób prawa do obrony obwinionej, poprzez niemożność wykazania okoliczności, które miały wpływ na zachowania objęte zarzutem i które w efekcie pozwalały na dokonanie

wszechstronnej oceny okoliczności sprawy, co z kolei rzutowało na rozstrzygnięcie w przedmiocie odpowiedzialności obwinionej i orzeczonej wobec niej kary dyscyplinarnej,

5. na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - naruszenie przepisów procesowych mające wpływ na zapadłe w sprawie rozstrzygnięcie, poprzez rażące naruszenie art. 5 § 2 k.p.k. i 7 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - poprzez dokonanie - w sytuacjach szczegółowo opisanych w uzasadnieniu niniejszego odwołania - dowolnych, a nie swobodnych, ustaleń faktycznych oraz poczytanie uzasadnionych wątpliwości w zakresie stanu faktycznego sprawy na niekorzyść obwinionej,

6. na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - naruszenie przepisów procesowych mające wpływ na zapadłe w sprawie rozstrzygnięcie, poprzez rażące naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - poprzez oparcie rozstrzygnięcia jedynie na części zebranego w sprawie materiału dowodowego,

7. na podstawie art. 438 pkt 4 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - rażącą niewspółmierność (surowość) wymierzonej kary dyscyplinarnej, nie uwzględniającej szczególnej sytuacji zdrowotnej i rodzinnej, ani zakresu obciążenia referatu obwinionej oraz dotychczasowej nienagannej pracy sędziego i osiągniętych przez nią wyników z zakresu sprawności postępowania i jego stabilności - zdecydowanie umniejszających stopień zawinienia oraz niskiej szkodliwości społecznej przypisanych jej czynów wynikającej z braku realnych i wymiernych szkód spowodowanych działaniem obwinionej,

8. na podstawie art. 438 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. - obrazę przepisów prawa materialnego - art. 1 § 2 k.k. i art. 115 § 2 k.k. - przez ustalenie, że stopień społecznej szkodliwości czynów 1 i 2 jest znaczny, podczas gdy okoliczności przedmiotowej sprawy nakazują przyjęcie, że czyny te cechują się znikomym stopniem społecznej szkodliwości;”

W konkluzji odwołujący się wniósł o:

- ”zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie obwinionej od czynów opisanych w pkt 1 i 2 zarzutu, ewentualnie - *wyłącznie z ostrożności*

procesowej - o przyjęcie działania obwinionej w wypadkach mniejszej wagi, a w konsekwencji - na podstawie art. 109 § 5 u.s.p. - o odstąpieniu od wymierzenia jej kar dyscyplinarnych,

- dokonanie zmiany opisu czynów zarzucanych obwinionej w pkt 3 i 4 i przyjęcie działania obwinionej w wypadkach mniejszej wagi, a w konsekwencji - na podstawie art. 109 § 5 u.s.p. - o odstąpieniu od wymierzenia jej kar dyscyplinarnych,
- dokonanie zmiany opisu czynu zarzucanego obwinionej w pkt 5 - w zakresie jego czasookresu.”

W piśmie z dnia 17 sierpnia 2015 r. obwiniona zmodyfikowała wniosek co do czynu z pkt 5, postulując także uznanie go za przypadek mniejszej wagi i odstąpienie od wymierzenia kary.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje.

Odwołanie okazało się zasadne tylko w zakresie błędnego określenia początku czynu z pkt 5. Należało przyjąć datę 15 stycznia 2013 r., ponieważ wcześniej biegł dla stron termin do złożenia wniosków dowodowych i listy pytań do świadków, którzy mieli być przesłuchiwani w drodze pomocy sądowej, zarządzonej na rozprawie w dniu 25 października 2012 r. Faktyczna beczynność w tej sprawie trwała od 15 I 2013 r. do 20 XII 2013 r. jak, już prawidłowo, ustalił Sąd I instancji (s. 12 – 13 uzasadnienia).

Odnosząc się do pozostałych zarzutów odwołania, stwierdzić należy, co następuje:

ad 1) tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. wystąpi wówczas, gdy zachodzi sprzeczność w treści orzeczenia, uniemożliwiająca jego wykonanie. W zarzucie ani w jego uzasadnieniu nawet nie wskazano drugiego warunku. W motywach odwołania podniesiono jedynie, że obwiniona przed 1 stycznia 2013 r. była Sędzią Sądu Rejonowego w [...]. Ten brak precyzji w odniesieniu do czynów z pkt 1, 2 i 4 (nie dotyczy on już czynu z pkt 5 ze względu na dokonaną zmianę) nie stanowił jednak uchybienia z art. 439 § 1 pkt 7 k.p.k. Doszło jedynie do obrazy art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k., ale odwołujący się nie wykazał, że miała ona wpływ na treść wyroku. Sąd I instancji słusznie jednak uzupełnił opisy czynów

o miejsce ich popełnienia, uznając zapewne, że wystarczy określić je według przeważającego czasu ich trwania i końcowej ich daty;

ad 2, 5 i 6) Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny nie dopuścił się, poza usuniętym błędem a omówionym wyżej, innych błędów w ustaleniach faktycznych ani obraży art. 5 § 2 k.p.k. i 7 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p. Wywody uzasadnienia odwołania stanowią jedynie polemikę z oceną dokonaną przez ten Sąd, której efektem były kwestionowane ustalenia. Ponadto, w myśl art. 438 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p., do zmiany zaskarżonego wyroku (odwołujący się nie żądał jego uchybienia) może dojść w razie wykazania, że błąd w ustaleniach faktycznych lub obraza przepisów mogły mieć wpływ na treść wyroku. Konfrontacja treści jego uzasadnienia z wywodami odwołania nie pozwala na podzielenia poglądów wyrażonych w nim, że wystąpiły nie dające się usunąć wątpliwości, które należało rozstrzygnąć na korzyść obwinionej albo Sąd *meriti* dokonał dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów istotnych dla wyrokowania; w szczególności – oceny wybiórczej, która zaowocowała wadliwymi ustaleniami faktycznymi. Sąd I instancji ukształtował swe przekonanie na podstawie kryteriów określonych w art. 7 k.p.k. i nie rozstrzygał wątpliwości (bo nawet takie nie powstały) na niekorzyść obwinionej;

ad 4) nie doszło do zarzuconej obraży art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. przez oddalenie wniosków dowodowych obrońcy. W myśl tego przepisu, wniosek dowodowy oddala się, jeżeli okoliczność, która ma być udowodniona, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy albo jest już udowodniona zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy. Postanowienie Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 6 lutego 2015 r. wskazywało obie podstawy oddalenia wniosków i zostało należycie uzasadnione. Podkreślić należy, że o dopuszczeniu określonego dowodu nie decyduje subiektywne przekonanie wnioskodawcy o istotności dowodu, ale obiektywne i weryfikowalne przekonanie organu, iż dowód ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Analiza tej sprawy prowadzi do wniosku, (o czym będzie jeszcze mowa dalej), że dla prawidłowego wyrokowania nie były konieczne dowody, których przeprowadzenia żądał obrońca;

ad 7) zarzut rażącej surowości wymierzonej kary jest chybiony już dlatego, że za pięć przewinień dyscyplinarnych (potraktowanych jako ciąg czynów) została orzeczona jednaka, najłagodniejsza sankcja przewidziana w katalogu kar z art. 109

§ 1 u.s.p. Okoliczności wymienione w tym zarzucie, a dotyczące sytuacji osobistej, rodzinnej i zawodowej obwinionej, sytuować więc trzeba wśród motywów zarzutów z pkt 3 i 8;

ad 3) Sąd I instancji na s. 27 – 28 uzasadnienia wskazał, dlaczego brak jest podstaw do potraktowania czynów z pkt 3 i 4 jako przypadków mniejszej wagi. Okoliczności wymienione w ramach zarzutu z pkt 7 zostały uwzględnione przez ten Sąd, w tym – podniesione w piśmie obwinionej z dnia 5 lutego 2013 r. (którego pominięcie zarzucono w odwołaniu), czemu Sąd ten dał wyraz na s. 16 i 29 uzasadnienia;

ad 8) wbrew twierdzeniu zawartemu w tym zarzucie, Sąd Apelacyjny – Sąd Dyscyplinarny nie uznał, że stopień szkodliwości czynów z pkt 1 i 2 jest znaczny, ale przyjął, iż „stopień winy obwinionej, mimo że nieumyślnej, jak i stopień szkodliwości (...) przewinień służbowych są na tyle znaczne” (podkr. – SN), że wymagają one wymierzenia kary (s. 28 *in princ.*).

Ocenę tę należało podzielić. Każdorazowo doszło do nieumyślnego (na skutek niedbalstwa, jak stwierdził Sąd *meriti* – s. 27 motywów), ale oczywistego i rażącego naruszenia przepisów prawa. Przypomnieć trzeba, że obwiniona: przez ponad miesiąc nie rozpoznała wniosku o wyłączenie sędziego choć ta incydentalna sprawa nie powinna leżeć w szafie, ale na biurku (czyn 1), m.in. wadliwie zakwalifikowała pismo strony jako wniosek o wyłączenie obwinionej, mimo braku jakichkolwiek do tego podstaw, co stało się powodem bezzasadnego odraczenia rozpraw (cz. 2), długo nie podejmowała czynności mimo oczywistej ich konieczności (cz. 3, 4 i 5). We wszystkich tych sprawach obwiniona jaskrawo i rażąco doprowadziła do naruszenia, oprócz przepisów wskazanych przez Sąd *meriti*, również art. 2 § 1 pkt 4 k.p.k. (mającego zastosowanie w postępowaniu wykroczeniowym na podstawie odesłania z art. 8 k.p.w.), także nakazującego rozpoznanie sprawy bez zbędnej zwłoki. Jak trafnie przyjął Sąd I instancji, sprawy, w których doszło do przewlekłości postępowania, były proste. Zatem sytuacja osobista i rodzinna obwinionej oraz jej obciążenie ilością innych spraw, nie tłumaczą ani nie umniejszają wagi zaistniałych przewinień służbowych. Doszło do nich z powodu wadliwej organizacji pracy obwinionej (czyn 1) oraz braku

przygotowania i koncentracji (czyny 2 – 5). Faktem jest natomiast, że powyższe okoliczności mogły przyczynić się do zaistnienia tych mankamentów.

Jednak sytuacja obwinionej, akcentowana w odwołaniu, została uwzględniona – jak już powiedziano – w treści wyroku, w którym orzeczono najłagodniejszą karę, i w uzasadnieniu, gdzie dostatecznie rozważono tę sytuację.

Z wszystkich wskazanych wyżej powodów orzeczono jak w części dyspozytywnej wyroku.

Na marginesie i na zakończenie, tylko dla porządku należy zasygnalizować rozbieżności między zarzutami z pkt 1 i 8, a końcowymi wnioskami odwołania. Podniesienie zarzutu bezwzględnej przyczyny odwoławczej co do wszystkich czynów skutkować winno żądaniem uchylenia wyroku w całości i przekazania sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania (zob. art. 439 § 1 *in princ.*). Taki wniosek nie został sformułowany również w uzasadnieniu. Natomiast w razie stwierdzenia przez sąd po rozpoczęciu przewodu sądowego okoliczności wyłączającej ściganie w postaci znikomego stopnia społecznej szkodliwości czynu, postępowanie umarza się (zob. art. 414 § 1 k.p.k. w zw. z art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k.). Sąd zatem nie wydaje wyroku uniewinniającego, co postulowano w pierwszym wniosku odwołania. Jak wykazano, nie było jednak podstaw do uwzględnienia zarzutów z pkt 1 i 8, a tym samym do poprawnego procesowo rozstrzygnięcia, które ograniczyć by się miało jedynie do uchylenia zaskarżonego wyroku, bo dezaktualizowałyby inne decyzje procesowe.